

Θα προχωρήσει μόνο αν εξαντληθούν οι εναλλακτικές λύσεις για την κάλυψη των αναγκών της Θεσσαλίας, λέει η υπουργός Περιβάλλοντος

Του Γιωργου Λιαλιου

Καθοριστική τροπή στην υπόθεση της εκτροπής του Αχελώου δίνει η παρέμβαση της υπουργού Περιβάλλοντος κ. Τίνας Μπιρμπίλη. Κατά τη συζήτηση χθες αίτησης για νέο «πάγωμα» του έργου στο ΣτΕ, η υπουργός ανακοίνωσε ότι η εκτροπή θα επανεξεταστεί και θα προχωρήσει μόνο αν προηγουμένως εξαντληθούν όλες οι εναλλακτικές για την κάλυψη των αναγκών της Θεσσαλίας από ίδιους υδατικούς πόρους. Παράλληλα ζήτησε την άμεση λειτουργία του φράγματος της Μεσοχώρας, που έχει ολοκληρωθεί από το 1996 και παραμένει ανενεργό. Στην πρώτη δημόσια παρέμβαση υπουργού κατά της εκτροπής, η κ. Μπιρμπίλη στηλίτευσε εμμέσως πλην σαφώς τις προσπάθειες των προκατόχων της να παρακάμψουν τις αποφάσεις του ΣτΕ, το οποίο είχε επανειλημμένως «μπλοκάρει» τη συνέχιση του έργου.

Είναι μια εξέλιξη - σταθμός στην 25ετή ιστορία της εκτροπής του Αχελώου. Χθες στη συζήτηση, στην Επιτροπή Αναστολών της Ολομέλειας του ΣτΕ, της αίτησης της περιβαλλοντικής οργάνωσης WWF (ουσιαστικά εκ μέρους όλων όσοι αντιτίθενται στο έργο) υπέρ του «παγώματος» όλων των έργων της εκτροπής, ο εκπρόσωπος του υπουργείου Περιβάλλοντος μετέφερε μια σύντομη παρέμβαση της υπουργού Περιβάλλοντος κ. Τίνας Μπιρμπίλη. «Για το έργο της εκτροπής απαιτείται επανεξέταση στο πλαίσιο των σχεδίων διαχείρισης, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60 για τα Νερά, την εκπόνηση των οποίων δεσμεύεται να αρχίσει άμεσα», ανακοίνωσε η κ. Μπιρμπίλη. «Στο πνεύμα της Οδηγίας θα διερευνηθούν λεπτομερώς όλες οι δυνατότητες εξοικονόμησης νερού και κάλυψης της ζήτησης μέσω μέτρων και έργων στη Θεσσαλία (...). Δεσμεύεται δε ότι θα υιοθετήσει τη λύση της εκτροπής MONO (sic) στον βαθμό που από τα διαχειριστικά σχέδια προκύπτει η αδήριτη ανάγκη της και μόνο για τις απολύτως αναγκαίες ποσότητες».

Αντίθετα με τα έργα του φράγματος της Συκιάς και τη σήραγγα εκτροπής, που βρίσκονται σήμερα υπό κατασκευήν, το υπουργείο διαχωρίζει τη θέση του για την τύχη του φράγματος της Μεσοχώρας. «Το υδροηλεκτρικό έργο της Μεσοχώρας, ισχύος 160 MW περίπου, το οποίο είναι σχεδόν ολοκληρωμένο και έτοιμο να αποδώσει ηλεκτρική ενέργεια με μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, θα πρέπει να τεθεί σε λειτουργία το συντομότερο δυνατόν», ανέφερε η υπουργός.

Με τη διπλή αυτή παρέμβαση, η υπουργός Περιβάλλοντος ουσιαστικά πειθαρχεί στην τελευταία απόφαση του ΣτΕ, που υπέδειξε τον ανορθόδοξο τρόπο με τον οποίο ο προηγούμενος υπουργός ΠΕΧΩΔΕ επιχείρησε να ξεπεράσει τις αντιρρήσεις του ανώτατου ακυρωτικού δικαστηρίου: ενέκρινε με νόμο το μέρος (τη μεταφορά νερού) πριν από το όλον (σχέδια διαχείρισης του νερού στις περιοχές που τα ποτάμια ανήκουν).

Οι προκάτοχοι

Ταυτόχρονα η κ. Μπιρμπίλη στηλιτεύει τις προσπάθειες των προκατόχων της (τόσο από το ΠΑΣΟΚ όσο και τη Ν.Δ.), που επί είκοσι χρόνια νομοθετούν με σκοπό να παρακάμψουν τις αντιρρήσεις του ΣτΕ, μιλώντας για «ειλικρινή και ουσιαστική συμμόρφωση στις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας».

Αξιοσημείωτο είναι πως η παρέμβαση της υπουργού έρχεται σε σαφή αντίθεση με τη προχθεσινή τοποθέτηση του υπουργού Υποδομών κ. Δημ. Ρέππα, που τάχθηκε υπέρ της ολοκλήρωσης του έργου σε ορίζοντα τριετίας. Τη στάση αυτή κράτησε χθες στο ΣτΕ ο εκπρόσωπος του υπουργείου Υποδομών, υποστηρίζοντας ότι αν «παγώσουν» τα έργα και εγκαταλειφθούν θα προκληθεί μεγαλύτερη ζημιά στο περιβάλλον από ό,τι με την ολοκλήρωση και λειτουργία τους.

Η παρέμβαση της υπουργού Περιβάλλοντος αιφνιδίασε όλους τους εμπλεκόμενους στην υπόθεση. «Για πρώτη φορά ακούμε στην υπόθεση του Αχελώου έναν υπουργό να μιλάει για σεβασμό στη νομιμότητα», λέει στην «Κ» ο διευθυντής της WWF, κ. Δημ. Καραβέλας. «Η στάση του υπουργείου είναι γενικά θετική. Οσον αφορά τη Μεσοχώρα, αναγνωρίζουμε ότι το φράγμα είναι έτοιμο, αλλά δεν θεωρούμε ότι η πλήρωσή του με νερό θα είναι ανώδυνη για το πολύτιμο οικοσύστημα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση οι περιβαλλοντικές οργανώσεις διαφωνούν σταθερά με την εκτροπή του Αχελώου». «Τώρα περιμένουμε το ΣτΕ να είναι συνεπές σε όσα λέει από το 1994», λέει στην «Κ» ο νομάρχης Αιτωλοακαρνανίας κ. Ευθύμιος Σώκος. «Οι αποφάσεις του ΣτΕ βασίζονται στον νόμο, στη λογική και την ηθική». Η αίτηση αναστολής της WWF κατατέθηκε λίγες ημέρες μετά την απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, να αποστείλει σειρά προδικαστικών ερωτημάτων στο Ευρωδικαστήριο, σχετικά με τη συμβατότητα της εκτροπής με την ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία. Η WWF ζητεί την απαγόρευση κάθε εργασίας που σχετίζεται έμμεσα ή άμεσα με την εκτροπή του Αχελώου και τις εργασίες ενεργειακής αξιοποίησής της ή, αν αυτό δεν προκριθεί, το «πάγωμα» μόνο των έργων που σχετίζονται με το φράγμα της Συκιάς και τη σήραγγα εκτροπής. Η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών της Ολομέλειας του ΣτΕ δεν αναμένεται

Άμεσα, καθώς τα δύο «στρατόπεδα» κλήθηκαν να καταθέσουν συμπληρωματικά υπομνήματα έως τις 4 Δεκεμβρίου. Η παρέμβαση της υπουργού Περιβάλλοντος αιφνιδίασε όλους τους εμπλεκόμενους στην υπόθεση. «Για πρώτη φορά ακούμε στην υπόθεση του Αχελώου έναν υπουργό να μιλάει για σεβασμό στη νομιμότητα», λέει στην «Κ» ο διευθυντής της WWF, κ. Δημ. Καραβέλας. «Η στάση του υπουργείου είναι γενικά θετική. Οσον αφορά τη Μεσοχώρα, αναγνωρίζουμε ότι το φράγμα είναι έτοιμο, αλλά δεν θεωρούμε ότι η πλήρωσή του με νερό θα είναι ανώδυνη για το πολύτιμο οικοσύστημα της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση οι περιβαλλοντικές οργανώσεις διαφωνούν σταθερά με την εκτροπή του Αχελώου». «Τώρα περιμένουμε το ΣτΕ να είναι συνεπές σε όσα λέει από το 1994», λέει στην «Κ» ο νομάρχης Αιτωλοακαρνανίας κ. Ευθύμιος Σώκος. «Οι αποφάσεις του ΣτΕ βασίζονται στον νόμο, στη λογική και την ηθική». Η αίτηση αναστολής της WWF κατατέθηκε λίγες ημέρες μετά την απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, να αποστείλει σειρά προδικαστικών ερωτημάτων στο Ευρωδικαστήριο, σχετικά με τη συμβατότητα της εκτροπής με την ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία. Η WWF ζητεί την απαγόρευση κάθε εργασίας που σχετίζεται έμμεσα ή άμεσα με την εκτροπή του Αχελώου και τις εργασίες ενεργειακής αξιοποίησής της ή, αν αυτό δεν προκριθεί, το «πάγωμα» μόνο των έργων που σχετίζονται με το φράγμα της Συκιάς και τη σήραγγα εκτροπής. Η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών της Ολομέλειας του ΣτΕ δεν αναμένεται άμεσα, καθώς τα δύο «στρατόπεδα» κλήθηκαν να καταθέσουν συμπληρωματικά υπομνήματα έως τις 4 Δεκεμβρίου.

Μόνιμος «κάτοικος» δικαστηρίων το αμφιλεγόμενο έργο

Στην αρχαιότητα, ο Αχελώος ήταν ο σπουδαιότερος ποτάμιος θεός, γιος του Ωκεανού και της Τιθύος, που τρόμαζε τους ανθρώπους με τα ορμητικά νερά του. Σήμερα, τα νερά του Αχελώου είναι το μήλον της Εριδος ανάμεσα στην πολιτεία, που υπόσχεται να τα χρησιμοποιήσει για να μεταβάλει τη Θεσσαλία... σε έναν υδατικό παράδεισο, και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, που εκφράζουν φόβους για τις δυσθεώρητες περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου. Η διαμάχη μετράει 20 χρόνια, διάστημα στο οποίο ο ρους του ποταμού έχει μειωθεί κατά 11%...

Ο Αχελώος πηγάζει από το όρος Περιστέρι της Πίνδου και εκβάλλει στο Ιόνιο, μετά μια διαδρομή 255 χιλιομέτρων. Η εκτροπή του για την άρδευση του κάμπου της Θεσσαλίας (και εκ των υστέρων, για την ύδρευση των θεσσαλικών πόλεων) είναι ένα σύνθετο τεχνικό έργο, που ξεκίνησε να σχεδιάζεται προ τριακονταετίας.

Το έργο ανακοινώθηκε το 1983 στην επέτειο του Κιλελέρ από τον τότε πρωθυπουργό κ. Ανδρέα Παναγρέου και ξεκίνησε να κατασκευάζεται το 1985. Ο αρχικός σχεδιασμός του έργου περιλάμβανε την εκτροπή 1.100 κυβικών μέτρων ετησίως, την κατασκευή των

φραγμάτων Μεσοχώρας και Συκιάς και μιας σήραγγας μήκους 17,5 χλμ. Εως σήμερα για την εκτροπή έχουν δαπανηθεί περισσότερα από 500 εκατ. ευρώ, ενώ απαιτούνται ακόμα 220 εκατ. ευρώ για την ολοκλήρωσή του.

Αντιδράσεις

Οι πρώτες αντιδράσεις στις δυσθεώρητες επιπτώσεις που το έργο εκτιμάται ότι θα έχει ξεκίνησαν ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '80. Το 1994 το Ε' τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας «μπλόκαρε» για πρώτη φορά το έργο, επειδή δεν υπήρχε συνολική μελέτη (αλλά μόνο επιμέρους, αποσπασματικές μελέτες) για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του. Ήταν η αρχή μιας μακράς δικαστικής διαμάχης, με το Συμβούλιο της Επικρατείας να σταματάει το έργο εκτιμώντας τις επιπτώσεις του και την πολιτεία να νομοθετεί για να ξεπεράσει τις αποφάσεις του ανώτατου ακυρωτικού δικαστηρίου.

Το 1995 το ΣτΕ καταδίκασε την πολιτεία, επειδή δεν έδινε στις περιβαλλοντικές οργανώσεις τα πλήρη στοιχεία για τα έργα της εκτροπής. Τον ίδιο χρόνο το ΥΠΕΧΩΔΕ ενέκρινε μια νέα περιβαλλοντική μελέτη για το έργο, μειώνοντας τις ποσότητες προς εκτροπή σε 600 εκατ. κυβικά ετησίως. Το 1996 ολοκληρώθηκε το φράγμα της Μεσοχώρας, ενώ ξεκίνησαν οι εργασίες για το φράγμα της Συκιάς, τις οποίες διέκοψε το ΣτΕ με νέα απόφαση το 2000. Το 2001 το ΥΠΕΧΩΔΕ εκπόνησε νέα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για να ξεπεράσει τις αντιρρήσεις του ΣτΕ και δύο χρόνια αργότερα επαναπροκήρυξε την κατασκευή του φράγματος της Συκιάς. Όμως το 2005 τα σχέδιά του προσέκρουσαν και πάλι στις αντιρήσεις του ΣτΕ, εξαιτίας της απουσίας σχεδιασμού για τη διαχείριση υδάτων, σύμφωνα με τη σχετική κοινοτική οδηγία 2000/60.

Το 2006 το ΥΠΕΧΩΔΕ επιχείρησε νέα «τρίπλα»: ψήφισε με νόμο το πλαίσιο για την εκτροπή και ενέκρινε τις μελέτες για τις λεκάνες απορροής των ποταμών. Ένα χρόνο αργότερα ενέκρινε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού για το φράγμα της Συκιάς και οι εργασίες ξεκίνησαν. Το 2007 το ΣτΕ απέρριψε αίτηση των κατοίκων της Μεσοχώρας να «παγώσουν» τα έργα, επειδή στρεφόταν ευθέως κατά του νόμου (και όχι κατά επιμέρους αποφάσεων). Όμως στις αρχές Οκτωβρίου το ΣτΕ άνοιξε και πάλι τον δρόμο για νέο «πάγωμα» των έργων της εκτροπής, αποστέλλοντας στο Ευρωδικαστήριο σειρά ερωτημάτων για τη συμβατότητα του νόμου Σουφλιά για την εκτροπή του Αχελώου με την κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία. Το τελευταίο επεισόδιο στη μακρά διαμάχη για τον Αχελώο δεν έχει ακόμα γραφτεί...

Ημερομηνία : 25/11/09

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

<http://www.kathimerini.gr>